



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmma Diana

Diana, Antonino

Coloniae Agrippinae, 1656

Pauper

urn:nbn:de:hbz:466:1-40647

requiritur scientia, vt colligit Abbas ibi num. 4. ex c. de cognat. spirit. vbi deciditur coniugem, quæ per ignorantiam leuavit filium mariti, non arceri à debiti petitione. Sed Pontius ib. 7. c. 39. n. 9. contrarium docet; quia talis error est circa accidentalia. Nec esse paritatem de vxore tenente filium mariti, quia de hac est expressa iuris decisio, & præterea, quia contingit matrimonio contracto, vnde non mirum, si hinc cognatio non oriatur. p. 3. l. 4. res. 16.

Aut tenet puerum nomine alterius?
6 Qui tenet baptizandum nomine alterius, non contrahit cognationem, quia non est pater, sed fungitur loco patris. Ita Sanchez de matr. tom. 3. lib. 7. disp. 59. num. 2. contra Sorum in 4. dist. 42. quasi 1. art. 2. Et, qui tenet per procuratorem, probabilius est contrahere, vt tenet Pontius lib. 7. c. 39. n. 10. sed probabile quoque est non contrahere, vt tenet Sanchez vbi sup. num. 4. Adverte autem ad contrahendam cognationem requiri contactum physicum. Ita Sanchez ibid. part. 2. tr. 4. res. 2. & p. 10. tract. 8. res. 29. §. Nota.

De patris Confirmationis.
7 Et hæc omnia, quæ dicta sunt de patris Confirmationis. Vnde non tangens confirmatum, non contrahit cognationem. Villalobos tom. 1. tract. 14. dist. 9. n. 9. contra Sorum in 4. dist. 42. quasi 1. art. 2. part. 3. tractat. 4. res. 2. §. Notandum. Debet autem pater Confirmationis, esse alius à patris Baptismi, nisi necessitas cogat, vt ait Ricardus in 4. dist. 7. art. 7. quasi 2. Si verò seclusa necessitate idem teneat in Baptismo & Confirmatone, Bartholomæus ab Angelo dial. 3. §. 45. tenet, non peccare mortaliter part. 3. tr. 4. res. 2. §. Tertiò. Debet etiam esse confirmatus: secundum Sylvium in 3. part. quasi. 72. art. 10. peccabit mortaliter si oppositum est probabile. Non tamen contrahet cognationem, ex cap. in baptismo de consecr. dist. 4. quia ibi id fieri non posse determinatur, & regula iuristarum est, in valide fieri, id quod in iure dicitur fieri non posse. Ita Coninch de Sacr. quasi. 72. art. 10. n. 94. & alii contra Mollesium tom. 1. tr. 5. c. 2. num. 43. par.

3. tract. 4. res. 21. §. Secundò, & res. 26. Ceterum pater Confirmationis non tenetur instruere confirmatum, quia hæc obligatio non reperitur in iure, sicut de patris Baptismi. Ita Coninch. vbi sup. p. 3. tractat. 4. res. 21.

P A U P E R .

1. **P** Pauper secundum Varronem l. 4. de ling. Lat. à parua pecunia, secundum alios à parvolare dictus est. significat eum, qui paruus habet, & plexus multis indiget. Et quidem si indiget necessariis ad naturæ conservationem simpliciter, dicitur extreme indigens: si verò indiget necessariis decentiæ status & conditioni, indigere graviter. Si tandem aliquam necessitatem patitur, ita tamè, vt succurrentem inueniat, vt sunt mendicantes, egere communiter. Vide verb. Eleemosyna, vbi etiam inuenies, qualiter pauperibus subueniendum sit.

2. Pauper in extrema indigentia constitutus, non tenetur solvere creditori, quod debet, sed potest illud sibi retinere ad succurrendum propriæ necessitati, ac etiam patris, matris, fratris, vxoris, & filiorum. Vide verb. Debitor.

3. Item, si ante extremam necessitatem pauper accepisset commodatum, vel precarium, & illud in extrema necessitate consumpsisset, dicitur postea factus, non teneretur illud restituere, quia non teneretur ratione rei, cum nec in se sit, nec in pretio, non ratione acceptionis, quia iure consumpsit: nec ratione contractus, quia hi contractus non obligant te pereunte, nisi culpa peccerint. Ita Lesius lib. 3. cap. 16. dub. 1. nu. 5. part. 1. tract. 8. res. 10. Immo si ante necessitatem rem quis furatus esset, quam postea in extrema necessitate consumpsisset, non teneretur (adueniente commodatore) restituere. Nam rem alterius licitè quis in necessitate consumit, nec obest, quod furatus sit ante necessitatem: nam hoc non tollit ius naturæ, quo

omnia sunt communia. Ita Palaeus *tom. 1. tr. 6. disp. 2. punct. 10. num. 116.* & alii contra Sorum *in 4. dist. 15. quest. 1. part. 6. tract. 7. ref. 8.* Quod a fortiori procedit, si rem pauper furatur in ipsa extrema necessitate. Nam tunc non tenetur restituere ratione rei, quae iam est consumpta: nec acceptionis, quae non fuit iniqua. Et dives pauperem extremè indigentem tenetur subvenire liberaliter, & non cum onere restitutionis, secundum aliquos. Ergo, & c. Ita Villalobos *tom. 1. tr. 22. diff. 2. n. 12.* contra Lessium *l. 2. c. 10. dub. 1. n. 8.* cuius opinio, ut ille censet, est etiam probabilis. *p. 5. l. 8. ref. 9.*

Potest vero pauper in extrema necessitate positus, à divite, vel alio subripere potest id, quod ille sibi dare tenetur, non solum occultè, sed etiam vi, & si furari à di sicut, cum debito moderamine illum vitæ, quod occidere. Ita Lessius *lib. 2. c. 12. n. 69. p. 5. in tenetur l. 8. ref. 23. initio.*

illi dare, 5 In gravi vero necessitate. Grando etiam vi. *in 2. 2. contr. 3. tract. 11. dist. 7. num. 4.* Et probabiliter pauperum furari non posse, tum quia *le est furari in cap. de quis, de furtis,* imponitur de præri possit, etiam accipiens res alienas tempore necessitatis, quod saltem procedit de necessitate gravi, tum etiam quia valde probabile est, divites non teneri graviter indigentibus subvenire, de necessariis ad statum, superflua vero an habeant, pauperi difficile constare potest. Et tandem, quia, cum possint multi gravè necessitatem pati, quibus æquè à divite succurrendum esset, nec posset omnibus, vnde liberum ei foret, huic vel illi succurrere, iniuriam ei faceret alius occultè surripere. Addit tamè hic Doctor, quod si quis superflua status habet, & non occurrit huic & nunc alius pauper, cui subveniat, tenetur huic subvenire: & si non subveniat, potest ille surripere. Sed contraria sententia Palaei *rom. 1. tra. 6. disp. 2. punct. 10. num. 5.* & aliorum est absolute probabilis, quod pauper in valde gravi necessitate morbi, famis, nuditatis, & c. possit aliena surripere: quia dives tenetur subvenire constitutis in gravi necessitate, & sic est irrationabiliter invidus, si ab eo furentur, dum potest.

Potest autem, satis constabit pauperi: si suam necessitatem sciat, & potentiam divitis, ignoret, ut an alii eiusdem necessitatis secum concurrant. Immo etiam si sciat, cum dives non potens omnibus simul, teneatur omnibus divitum succurrere, probabile est, pauperem posse accipiendo prævenire, quia sic videtur uti iure à natura sibi concessio. *p. 4. tr. 17. ref. 29.* *Et p. 5. tr. 8. ref. 23.* Et probabile putat Lessius *lib. 2. c. 2. dub. 5. n. 43.* quod pauper altans ante ostium divitis expectans elemosynam, si alteri pauperi venienti dicat, iam esse datam, non tenetur ad restitutionem. *p. 5. tr. 8. ref. 21. in fine.*

6 Potius vero in extrema necessitate, secundum Villalobos *tom. 1. tract. 22. diff. 2. n. 10.* implorare potest contra divites officium iudicis, qui divites cogat ad subveniendum illi: sicut implorare potest, ut sinatur transire per publicam viam, & sumere de flumine aquas: quia res in necessitate sunt communes, sicut via & aqua fluminis. Et quamvis dives non teneatur ex iustitia, sed tantum ex charitate, & idè probabilis sit opinio Iuristarum, quod pauper non habeat actionem contra ipsum; certum tamè est, quod implorare potest iudicem, & hic obligare illum debet ad subveniendum in bonum commune, & restatur sic praticari in bene ordinatis rebus publicis tempore famis & pestis. Immo Locca *in 2. 2. sect. 3. disp. 39. mom. 4. num. 47.* docet, iudicem non solum in extrema necessitate, sed etiam quoties ad est præceptum iuris divini, aut humani, de subveniendo, debere divites cogere: quia bonum commune exigit, ut non solum extrema, sed etiam alia necessitates subleventur. *p. 5. tr. 8. ref. 4.*

7 Nota etiam, pauperes & miserabiles personas posse laicos in quacunque causa coram iudice Ecclesiastico convenire. Vide *V. Index Ecclesiasticus, n. 7.*

8 Becanusia *2. 2. c. 21. dub. 9. num. 23.* putat, excludi posse à civitatibus pauperes peregrinos, aut quia non potest subveniri domesticis & extraneis, vel ne inferant morbos, corruptelas, haereses & c. vel ne otio computrescant cum sint sani & apti.

In extrema vero potest etiam contra divites implorare officium iudicis.

An possint à civitatibus expelli pauperes peregrini?

apri laboribus. Id verò negat Sylⁱⁿ 2. 2. *quast.* 3. *art.* 9. *quast.* 3. Vide Tannerum *som.* 3. *disp.* 2. *quast.* 5. *dub.* 3. & Sotum *in Apologia in causa pauper p.* 5. t. 8. *resolu* *tione* 30.

Pauperem 9. Pauper lucratur Tubilzum, etiam si *qui nihil da* der vnum obolum. Ita Boslius *de iubil.* *re potest.* *sect.* 4. *cas.* 11. *num.* 4. 5. 6. qui addit suffice- *probabile* re quod curet eleemosynam pro se dari *est acquire* ab alio. Et si nullam dare potest, proba- *re tubilzu* bile est posse illum lucrari absque com- *mutacione* eleemosynæ in aliud opus *pium,* quia hoc videtur esse mens Sum- *mi Pontificis.* Ita Faustus *de iubil. lib.* 4. *q.* *53.* Licet probabilis etiam sit contraria *sententia* Sancti Arelli *de iubil. c.* 7. *dub.* 1.

Pauper si *aus tene* *tur restitue* *re eleemosy* *nas.* *parte 5 tractat.* 1. *resolucione* 15

10 Simulata paupertate eleemosynam *recipiens,* secundum Fabrum *in 4. disp.* *15. quast.* 1. *disp.* 50. *c.* 4. *num.* 110. tenetur *ad restitucionem:* quia qui decipitur cir- *ca conditionem* propter quam donat, *non donat* omnino liberaliter; qui verò *dat eleemosynam* pauperi, dat propter *paupertatem,* tamquam propter ratio- *nem motiuam* huius eleemosynæ in *particulari* datæ huic, quamuis ratio *motiuæ generalis* dandi eleemosynam *pauperi* sit amor Dei. Idque procedere, *siue eleemosyna* magna sit, siue parua, *dummodo* non sit contemibilis: quia *quod est alienum,* siue magnum, siue *paruum,* restitui debet. Sed quoad ostia- *tim mendicantes,* qui paruas, & quoti- *dianas eleemosynas* recipiunt, contra-

Et quidem *secundum* *quosdam* *ipsi datori* *bis.* *bus.* *Et quidem* *secundum* *quosdam* *ipsi datori* *bis.* *bus.*

riū teneo cum Granado *in 2. 2. cont.* 3. *tr.* *secundum* *11. disp.* 7. *n.* 4. quia in his non habetur ra- *quosdam* *tio paupertatis,* sed absolute. Secus verò *ipsi datori* *in eleemosynis* magnis, qua acquireret *bis.* *bus.* *ipsi datori* *in eleemosynis* magnis, qua acquireret *bis.* *bus.*

v. g. fūgensis Episcopum ab hæreticis *expulsum,* vel captiuū: nam hæc eleemo- *synæ* fiunt sub conditione, saltē tacita, *quod sit pauper* *part.* 5. *tr.* 8. *ref.* 21. Resti- *tui* autem debet secundum Granadum *ibid.* *disp.* 6. *n.* 3. donanti, qui censetur velle *dat* huic, qui si non est pauper, depen- *denter* ab eius voluntate distribuideret. *Secundum* *Villalobos* *diff.* 19. *n.* 4. resti- *tui* debet pauperibus, quia dans censetur *à se abdicasse* dominium, & dedisse pau- *peri* vt pauperi, Vasquez *verò opusc. de rest.*

Secundum *alios pau* *peribus.* *Secundum* *alios pau* *peribus.* *Secundum* *alios pau* *peribus.*

cap. 3. *dub.* vlt. *num.* 24. vtramque opinio- *nem* putat probabile, & tutè sequi pos- *se.* *p.* 5. *tract.* 8. *ref.* 22. Nota verò, quod *pauper* *mendicans* causa otiositatis, vel *cupiditatis,* non peccat mortaliter, si ma- *neat* intra limites paupertatis. Ita Bar- *bola* *aphor.* *lit.* P. v. *Pauper* *part.* 5. *tract.* 8. *ref.* 21. 5. Nota etiam.

cap. 3. *dub.* vlt. *num.* 24. vtramque opinio- *nem* putat probabile, & tutè sequi pos- *se.* *p.* 5. *tract.* 8. *ref.* 22. Nota verò, quod *pauper* *mendicans* causa otiositatis, vel *cupiditatis,* non peccat mortaliter, si ma- *neat* intra limites paupertatis. Ita Bar- *bola* *aphor.* *lit.* P. v. *Pauper* *part.* 5. *tract.* 8. *ref.* 21. 5. Nota etiam.

PAUPERTAS RELIGIOSA.

† **P**rodit olim Bulla Clementis *Circa pau-* *peratē Res* VIII. de largitione & munerum *ligiosam,* *praesertim* *circā dona* *tiones, mul* *ta statuun* *tur in Bul-* *la Clem.* *VIII.* *in qua Religiosis* prohibetur largitio, *cum* *secularibus,* tum inter seipos, nisi *paruorum* *quorundam* de esculentis, *potulentis,* eaque benemeritis tantum, *ob deuotionem,* vel alias causas à capi- *tulo* *generalis* probandas, cum licentia *Superioris* in scriptis, deque cōsensu ma- *ionis* *partis* *conuentus.* Prohibentur ri- *tem* *dispendiosa* *benefactorū* *receptio-* *nes,* & lauta *comestationes,* etiā *Ordina-* *nario* *loci,* aut *Prote* *Ordri* *exhibēda* *†.* In *re* *ctio* *autē* *Pontificis* *in* *ea* *edēda* *fuit,* cū *Monasteriorum* *facultatibus* *prospice-* *re,* *ut* *disparentur:* tum à Religiosis *ambi-* *tionis* *radicem* *euellere,* ne per mune- *rum* *largitiones* *viam* *sibi* *ad* *dignitates* *&* *officia* *aperiri* *ēt.* Ita Sousa *in* *hanc* *Bull.* *fund.* *5. num.* 34. *contra* *Filiuicium,* qui *2. tract.* *34. cap.* 1. *quast.* 6. cum aliis duas *alias* *causas* *finales* *addit* *nimirum* *vt* *religiosa* *disciplina* *integre* *cōseruetur,* & *labefactata* *restituatur,* & vt *utū* *paup-* *ertatis* *integrum* *seruaretur.* *part.* 1. *tra.* *6. ref.* 12. Haec autem Bulla hic Panormi *recepta* *fuit* *apud* *Moniales,* vt restatus *est* *D. Vicarius* *Delaziba,* generaliter *ve-* *rd* *recepta* *non* *fuit,* vt docet Megala *conf.* 32. *num.* 17. *part.* 1. *tract.* 6. *ref.* 1. Verum *uouissimē* *Vrbanus* *VIII.* *illam* *innouauit* *irritans,* *damnansque* *quotannis* *mense* *lanuario* *publicè* *legi* *vna* *cum* *declara-* *tionibus* *ab* *ipso* *editis,* *nimirum* *quod* *munera* *à* *praedictis* *largiri* *possint* *causa* *gratitudinis* *conciuationis,* *aut* *conser-* *uationis* *beneuolentiae* *erga* *conuentū.*

Circa pau- *peratē Res* *ligiosam,* *praesertim* *circā dona* *tiones, mul* *ta statuun* *tur in Bul-* *la Clem.* *VIII.*

Quam nou- *issimē de-* *clarauit,* *&* *confir-* *mauit* *Vr-* *ban.* *VIII.*

